

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Hospodářská úroveň ČR v kontextu jiných zemí – leden 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-01</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>9. 1. – 16. 1. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1090</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.14</i>
Zveřejněno dne:	<i>13. února 2012</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Od roku 1997 v našich šetřeních opakovaně sledujeme, jak veřejnost vnímá hospodářskou úroveň České republiky, a to prostřednictvím otázky, která zároveň umožňuje toto hodnocení zasadit do kontextu vnímání hospodářské úrovně dalších devíti vybraných evropských států, mezi kterými jsou zastoupeny jak tradiční rozvinuté tržní ekonomiky, tak země, které podobně jako ČR procházely od přelomu 80. a 90. let minulého století ekonomickou transformací. Ze získaných hodnocení pak lze vytvořit žebříček subjektivně vnímané ekonomické úspěšnosti těchto států a sledovat umístění ČR mezi nimi.¹

¹ Otázka: „Jak byste hodnotil země, které Vám přečtu, podle jejich hospodářské úrovně? Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Slovensko, Slovinsko.“ Nabídka odpovědí: Velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně.

Tabulka 1: Aktuální hodnocení ekonomické úrovně vybraných zemí (%)

	velmi dobře	spíše dobře	spíše špatně	velmi špatně	+/-	rozdíl
Německo	45	45	6	1	90/7	83
Rakousko	38	50	7	1	88/8	80
Slovinsko	5	34	27	8	39/35	4
Polsko	4	43	39	5	47/44	3
Česká republika	2	40	47	10	42/57	-15
Slovensko	3	32	50	11	35/61	-26
Rusko	6	23	40	21	29/61	-32
Maďarsko	2	21	43	21	23/64	-41
Bulharsko	1	15	45	20	16/65	-49
Rumunsko	1	5	33	48	6/81	-75

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádku tvoří odpovědi „neví“.

Jak je patrné z tabulky 1 a grafu 1, čelo žebříčku vybraných zemí dlouhodobě tvoří Německo a Rakousko, jejichž ekonomickou úroveň česká veřejnost zatím vždy v drtivé většině hodnotí jako velmi či spíše dobrou. V aktuálním šetření přitom už žádná další ze zařazených zemí nebyla hodnocena tak, aby pozitivní hodnocení její ekonomické úrovně výrazně převažovalo nad negativním. Pouze v případě Slovinska a Polska podíl příznivých ohlasů lehce převyšoval nad podílem znamenajícím opak, ale v podstatě lze říci, že u obou těchto zemí byly podíly příznivého a nepříznivého hodnocení prakticky vyrovnané.

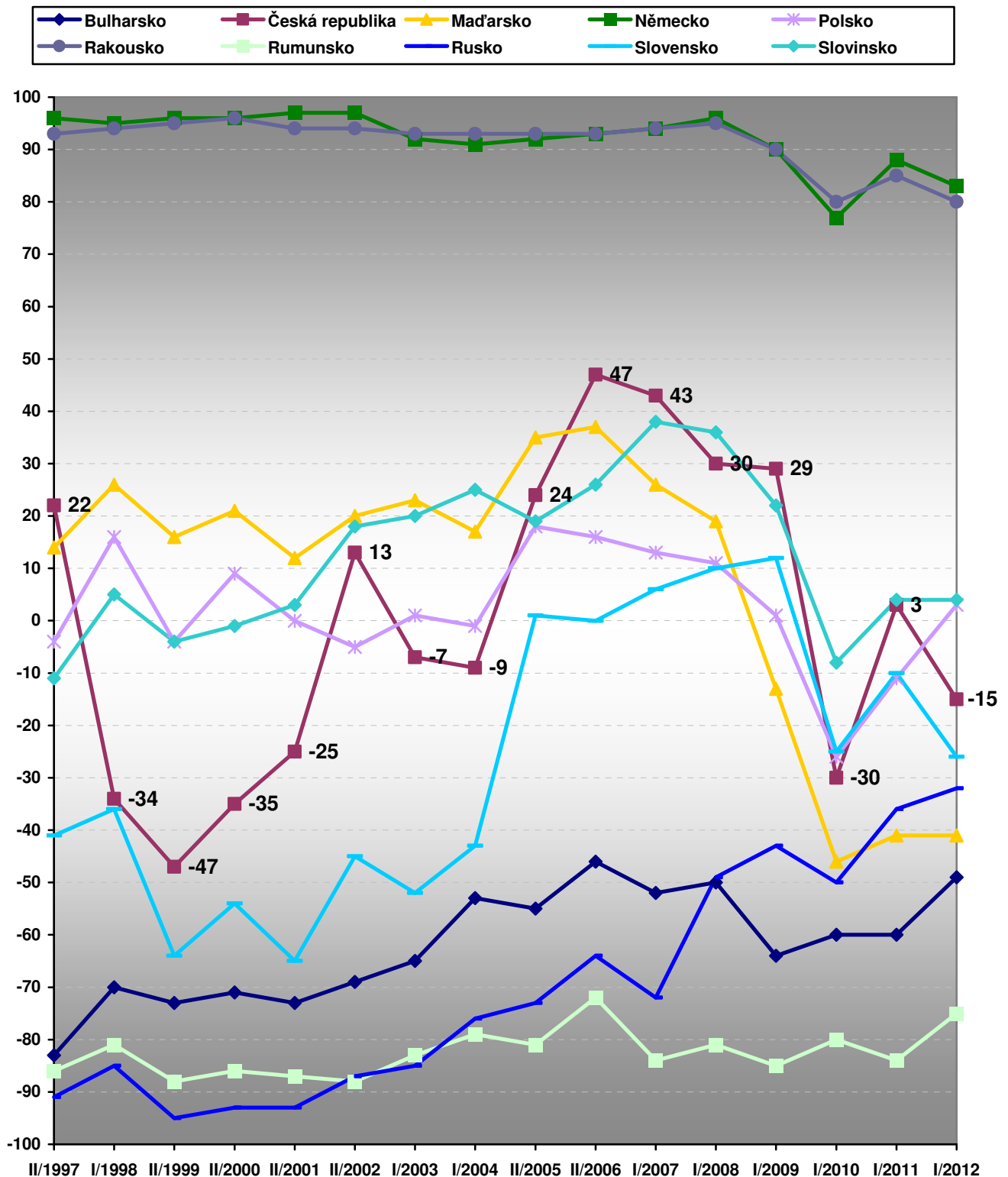
U všech šesti zbývajících zemí zařazených do výzkumu pak již více či méně výrazně převažovalo negativní hodnocení jejich stávající ekonomické úrovně. Mezi nimi relativně nejlepší hodnocení pak zaznamenala právě Česká republika, která se tak v pořadí jednotlivých států ocitla na pátém místě. Z údajů v grafu 1 je přitom patrné, že od posledního šetření z ledna 2011 se hodnocení ekonomické úrovně ČR zhoršilo, a to jak v absolutním vyjádření, tak relativně z hlediska pořadí, když před rokem byly v případě ČR podíly příznivého a nepříznivého hodnocení v rovnováze s nepatrným přebytkem na straně kladného hodnocení, přičemž ČR se tehdy se Slovinskem dělila celkově o třetí a čtvrté místo, respektive o první a druhé místo mezi transformovanými ekonomikami postkomunistických zemí střední, jihovýchodní a východní Evropy, které byly zařazeny do výzkumu. V podrobnějším zobrazení vývoje hodnocení v čase, které nabízí graf 2b, pak vidíme, že oproti loňsku se zvýšily podíly obou variant kritického hodnocení ekonomické úrovně ČR (o čtyři procentní body v případě varianty „spíše špatně“ a o šest procentních bodů u „velmi špatně“), i když zároveň ještě nedosáhly hodnot z ledna 2010, kdy se do výsledků výzkumu naplno promítaly dozvuky tehdejší ekonomické krize.

Na další příčce pomyslného žebříčku se umístilo Slovensko, které z hlediska trendu hodnocení často jen kopíruje vývoj hodnocení ČR, zpravidla na o něco nižší úrovni, což se potvrdilo i tentokrát, kdy v případě tohoto hodnocení došlo k obdobnému zhoršení jako u ČR. Zatímco rozdíl mezi pozitivním a negativním hodnocením ekonomické úrovně u ČR činil -15 procentních bodů, u Slovenska to bylo -26, tedy v absolutním vyjádření o jedenáct bodů více. Jen s nevelkým odstupem za Slovenskem se v pořadí zemí umístilo dlouhodobě se pozvolna zlepšující Rusko (-32 bodů) následované Maďarskem (-41 bodů) a rovněž zvolna

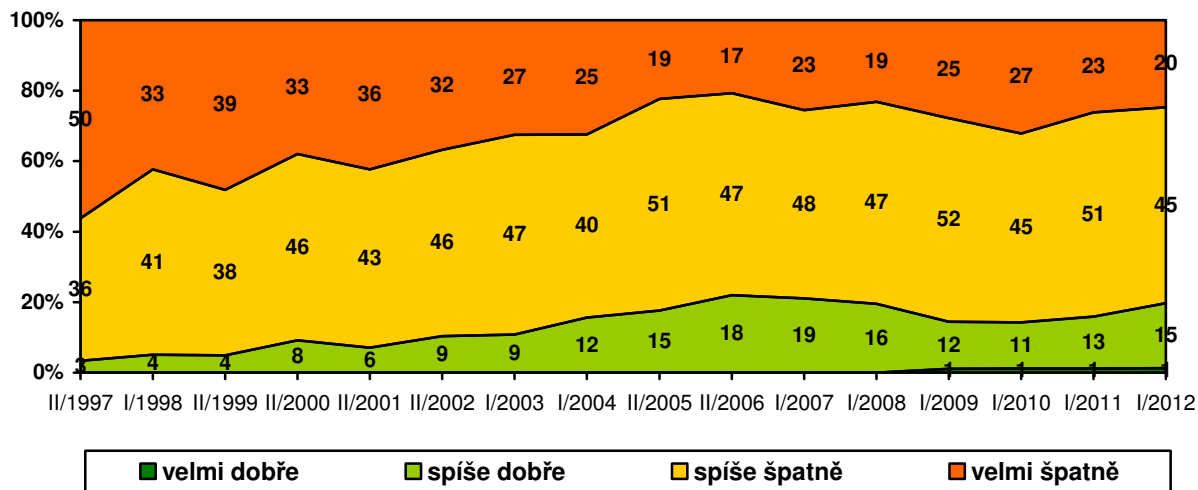
se vzhůru posouvajícím Bulharskem (-49 bodů). Na posledním místě skončilo dlouhodobě zdaleka nejhůře hodnocené Rumunsko (-75 bodů).

Graf 1: Hodnocení ekonomické úrovně vybraných zemí

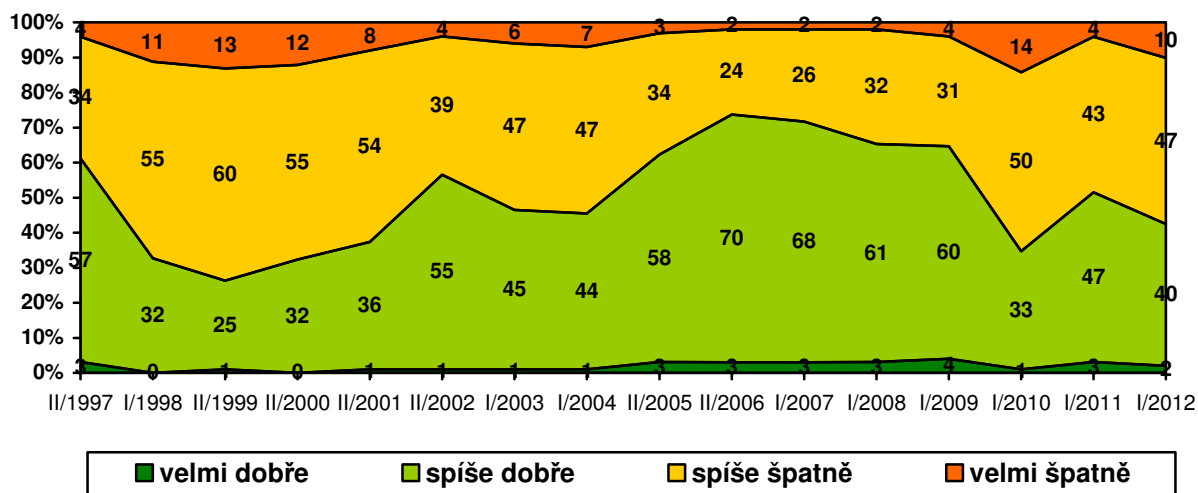
Poznámka: Údaje v grafu reprezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobře“ a „spíše dobře“ a součtem podílů „spíše špatně“ a „velmi špatně“.

Graf 2a: Hodnocení hospodářské úrovně Bulharska

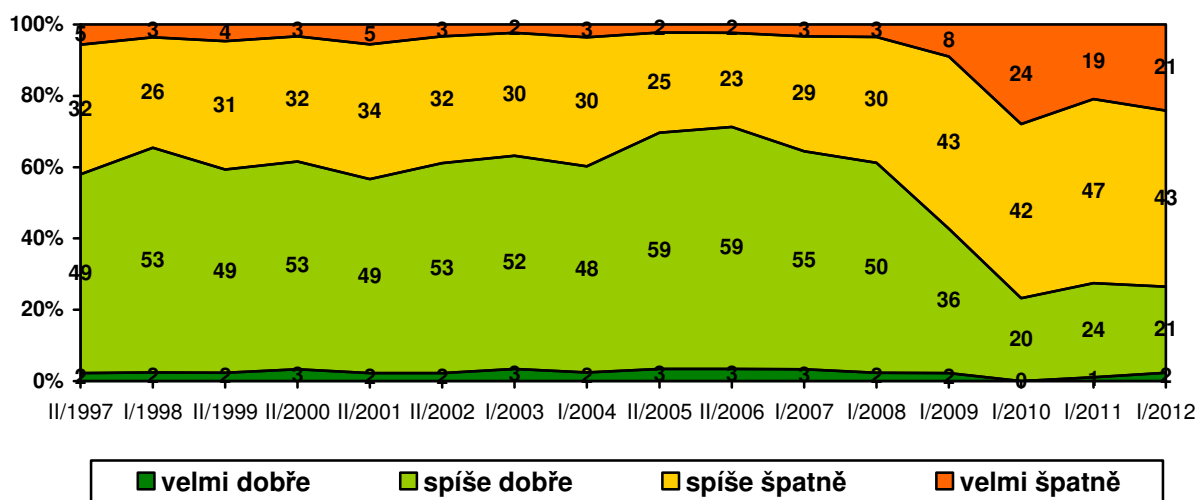
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2b: Hodnocení hospodářské úrovně České republiky

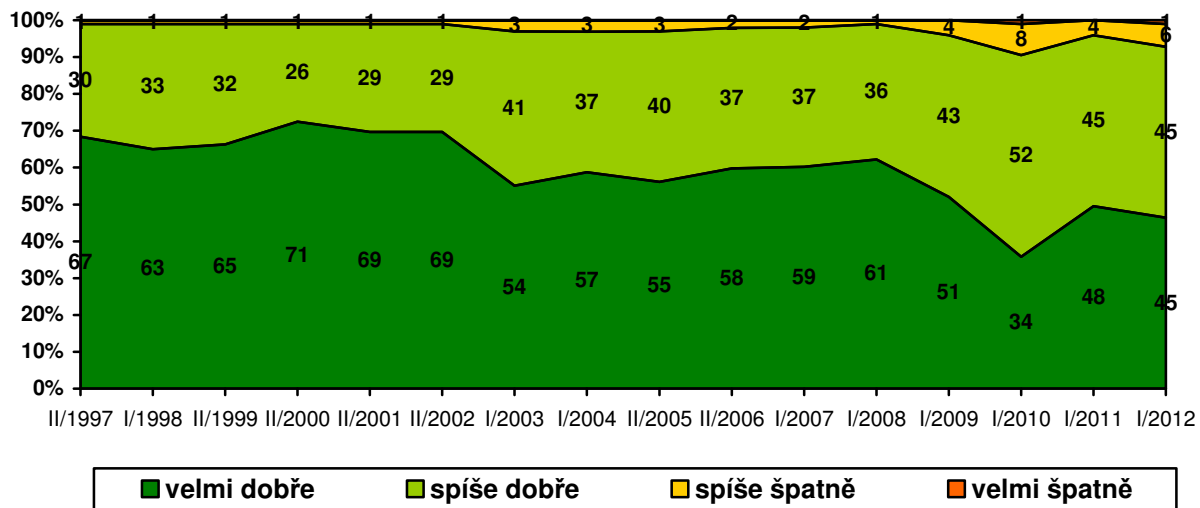
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2c: Hodnocení hospodářské úrovně Maďarska

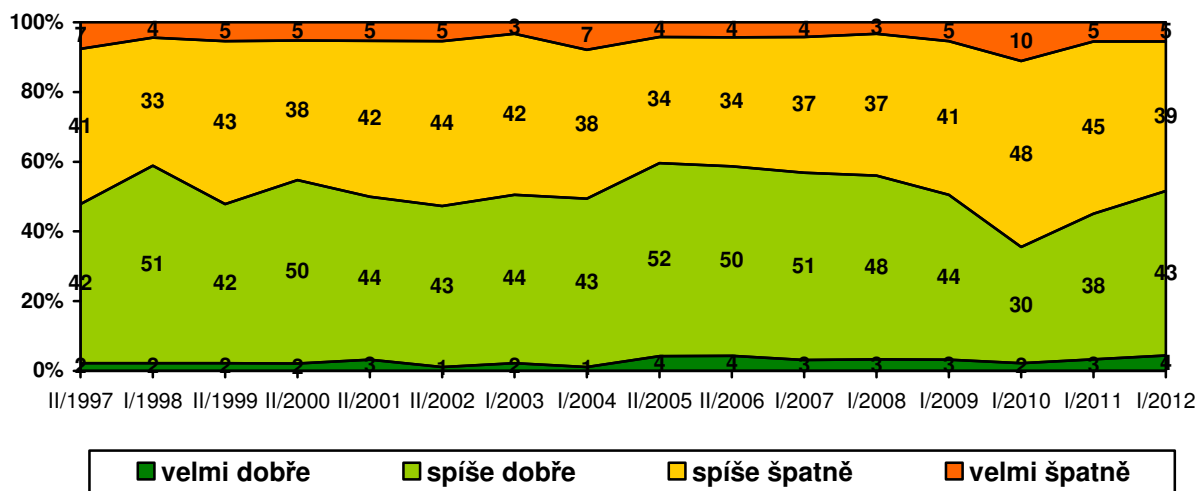

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

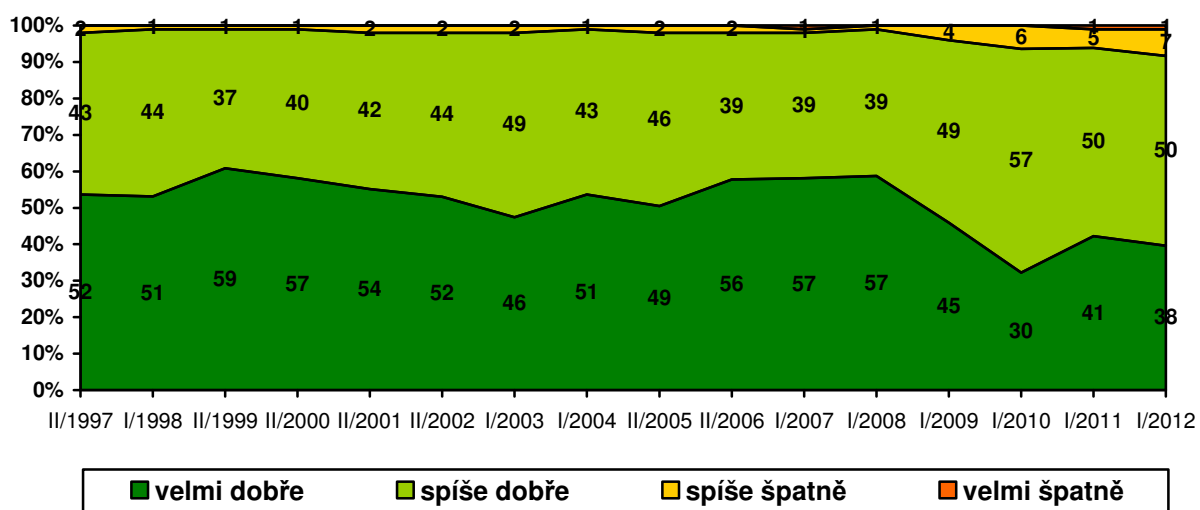

Graf 2d: Hodnocení hospodářské úrovně Německa

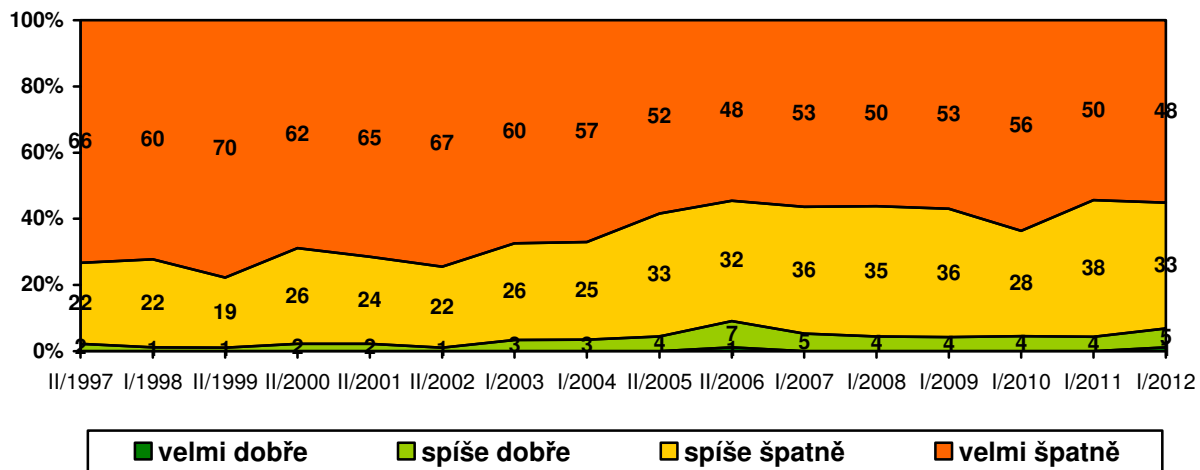
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2e: Hodnocení hospodářské úrovně Polska

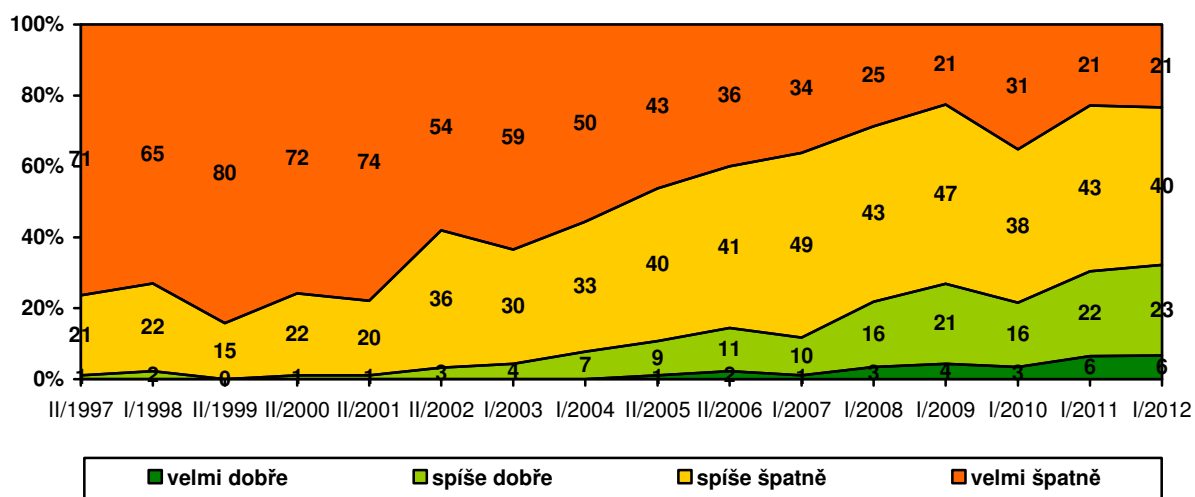
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2f: Hodnocení hospodářské úrovně Rakouska

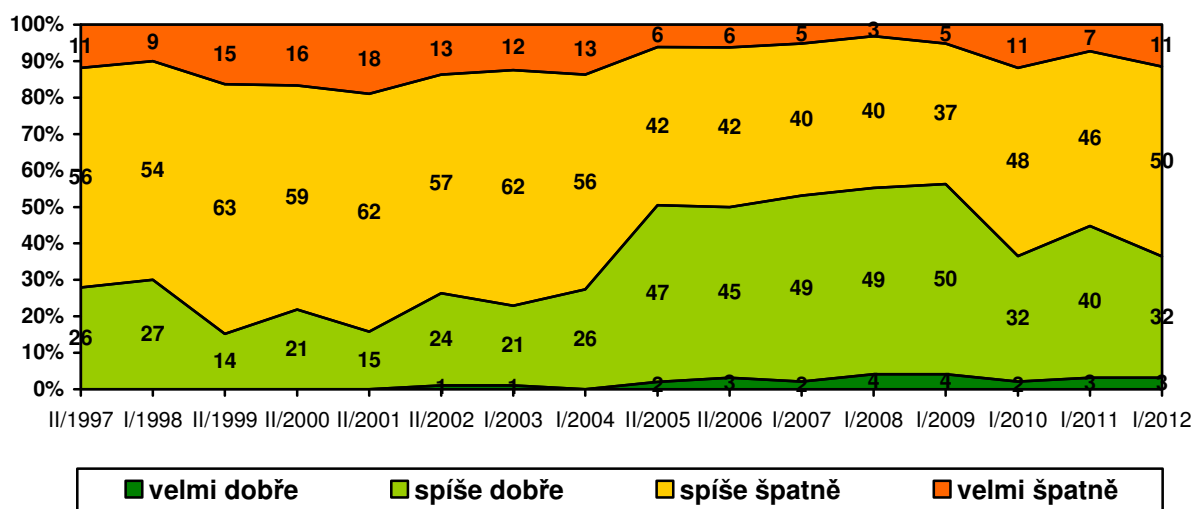
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2g: Hodnocení hospodářské úrovně Rumunska

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2h: Hodnocení hospodářské úrovně Ruska

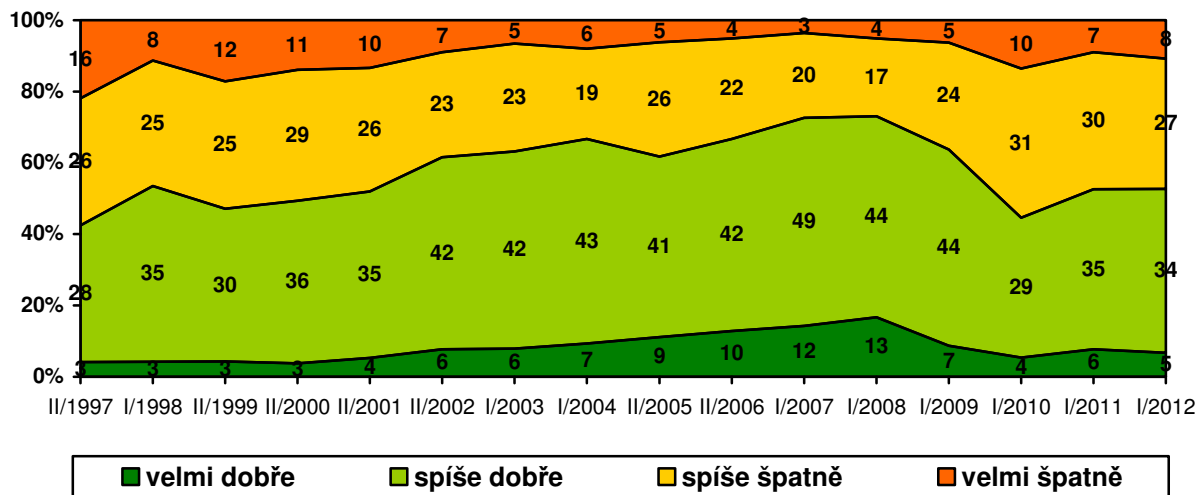
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2i: Hodnocení hospodářské úrovně Slovenska

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Graf 2j: Hodnocení hospodářské úrovně Slovinska

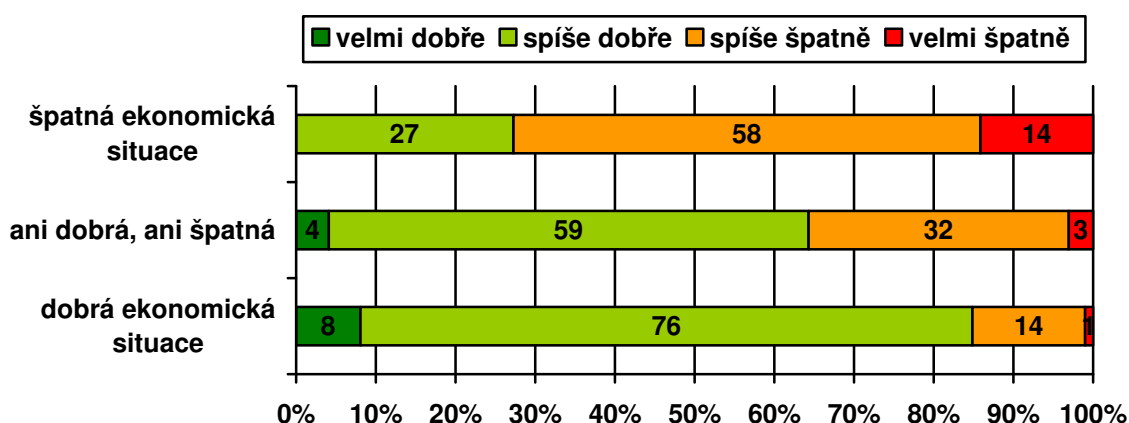
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Z grafů 1 a 2a-j je patrné, že do hodnocení ekonomické úrovně prakticky všech sledovaných zemí se více či méně výrazně negativním způsobem promítla hospodářská krize, což se projevilo zejména v šetření uskutečněném na začátku roku 2010. Jistou výjimku v tomto ohledu tvořily pouze dvě nejhůře hodnocené země Rumunsko a Bulharsko, kde při silně kritickém hodnocení ekonomické úrovně, které soustavně zaznamenávaly výzkumy již od 90. let minulého století, nebyl pro nějaký výraznější negativní posun v hodnocení příliš velký prostor, přičemž u Bulharska, které se v hodnocení zejména v první polovině minulého desetiletí přeci jen postupně zvedalo, došlo k významnému propadu již v roce 2009. V aktuálním výzkumu jsme po loňském, takřka všeobecném zlepšení, které se tehdy netýkalo prakticky jen Rumunska a Bulharska a které bylo jen minimální u Maďarska s jeho i u nás mediálně často probíranými ekonomickými problémy, zaznamenali opětovné zhoršení hodnocení v případě ČR a Slovenska, jak bylo již výše řečeno, a naopak určité zlepšení v případě Polska, Bulharska a Rumunska, i když u dvou posledně jmenovaných zemí nedošlo k žádnému významnému vzestupu podílu příznivého hodnocení, ale jen k celkové redukci podílu kritických soudů na adresu jejich ekonomické úrovně. Dílčí změny u ostatních zemí nepřekročily hranici výběrové chyby a nelze je tudíž považovat za statisticky významné.

Za zmínku z dlouhodobého hlediska pak stojí především postupně se zlepšující obraz ekonomické úrovně Ruska, které bylo ještě na počátku minulého desetiletí hodnoceno ze všech zkoumaných zemí nejhůře a které se mezitím propracovalo na sedmou příčku v pořadí hodnocených zemí, a výrazný propad Maďarska, ke kterému došlo po roce 2006 a zejména mezi roky 2008 a 2010. Velmi výrazným zlepšením od počátku realizace srovnatelných výzkumů ve druhé polovině 90. let minulého století prošlo také Slovinsko a Slovensko, v menší míře lze totéž konstatovat i v případě Bulharska, kde vedle určitého zvýšení původně mizivého podílu příznivého hodnocení došlo především ke zřetelnému snížení podílu silné varianty kritického hodnocení „velmi špatně“ ve prospěch mírnější varianty „spíše špatně“. Podobné zmírnění kritiky, jak ukazuje graf 2g, je vidět i v případě Rumunska.

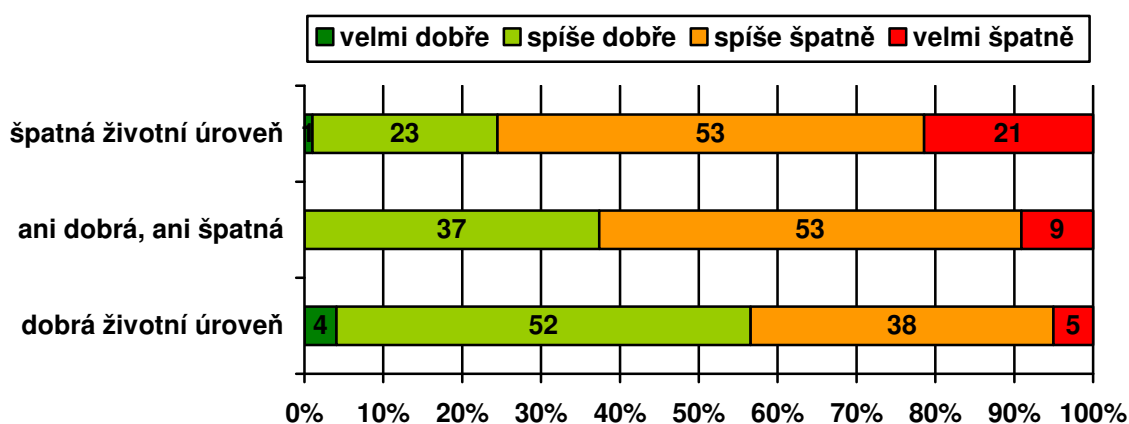
Podrobnější analýza ukázala, že hodnocení ekonomické úrovně ČR silně koreluje s hodnocením současné ekonomické situace² (viz graf 3). Optimismus v hodnocení ekonomické úrovně citelně narůstá také s deklarovanou životní úrovní (viz graf 4). Poněkud optimističtější se o ekonomické úrovni ČR vyjadřují absolventi vysokých škol, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci a z hlediska politické orientace ti, kdo se hlásí k pravici nebo k pravému středu, především pak stoupenci ODS a TOP 09. Naopak relativně pesimističtějšími ve svém hodnocení jsou respondenti hlásící se k levici, voliči ČSSD a KSČM, případně lidé, kteří by rozhodně nešli k volbám a kteří nepreferují žádnou stranu.

Graf 3: Hodnocení ekonomické úrovně ČR podle hodnocení současné ekonomické situace (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá ekonomická situace“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná ekonomická situace“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Graf 4: Hodnocení ekonomické úrovně ČR podle hodnocení životní úrovně (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá životní úroveň“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná životní úroveň“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

² Viz tiskovou zprávu „Občané o hospodářské situaci ČR a o životní úrovni svých domácností – leden 2012“ z 2. 2. 2012.